

323-330

ISSN 1452-2179

BALKAN TÜRKOLJİ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

BAL-TAM TÜRKLÜK BİLGİSİ

19

I. VE II. BALKAN SAVAŞLARININ 100.
YILDÖNÜMÜNE ADANMIŞTIR.

Eylül - 2013

PRİZREN

BAL-TAM TÜRK LÜK BİLGİSİ
Prizren, Yıl X., Sayı 19., Eylül 2013

BAL-TAM Türk Lük Bilgisi dergisi, yılda iki defa olmak üzere Mart ve Eylül aylarında yayınlanır.

Yayınlayan:

BAL-TAM, Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi adına:
Prof. Dr. Tacida ZUBÇEVİÇ - HAFİZ

Sorumlu Yazar

Prof. Dr. Nimetullah HAFİZ

Düzelti: Mr. Ferhat AŞIKFERKİ

Danışma Kurulu:

Prof. Dr. A. Bican ERCİLASUN-Türkiye
Akademik Aliya COGOVİÇ-Kosova
Prof. Dr. Anvar MOKAEV-Kırgızistan,
Prof. Dr. Bayram BAYRAKTAR-Türkiye,
Prof. Dr. Cengiz HAKOV-Bulgaristan,
Prof. Dr. David GEZA-Macaristan
Prof. Dr. Dimitriy VASİLYEV-Rusya Federasyonu,
Prof. Dr. Ekmelettin İHSANOĞLU-Türkiye
Prof. Dr. Emin Plana-Kosova,
Prof. Dr. Ekrem ÇAVUŞEVİÇ-Hırvatistan,
Prof. Dr. Elfina SİBGATULİNA-Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Enver MAHMUT-Romanya,
Prof. Dr. Eva GUSTAVSSON-İsveç,
Prof. Dr. Fehim NAMETAK-Bosna Hersek,
Prof. Dr. Ferit DUKA-Arnautluk,
Prof. Dr. Gazmend ŞPUZA-Arnautluk,
Prof. Dr. Gyorg HAZAI -Macaristan,
Prof. Dr. Halil İNALCIK-Türkiye
Prof. Dr. Haluk AKALIN-Türkiye
Prof. Dr. Hamdi HASAN-Mekedonya,
Harid FEDAI-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti,
Prof. Dr. Hayriye Süleymanoğlu YENİSOY-Türkiye,
Prof. Dr. Hüseyin AYAN-Türkiye,
Prof. Dr. İber ORTAYLI-Türkiye,

Prof. Dr. J.-L. Bacque GRAMMONT-Fransa,
Prof. Dr. İsmail PARLATIR-Türkiye
Prof. Dr. Kamil Veliyev-Azerbaycan,
Prof. Dr. Kerima FİLAN-Bosna Hersek,
Prof. Dr. Lars YOHANSON-Almanya,
Prof. Dr. Maria TODOROVA-Bulgaristan
Prof. Dr. Micheil BOZDEMİR-Fransa,
Prof. Dr. Michael KİEL-Hollanda,
Prof. Dr. Mihai MAXİM-Romanya
Prof. Dr. Miryana MARİNKOVİÇ-Sırbistan,
Prof. Dr. Mirzattin ZAKİYEV-Tataristan,
Prof. Dr. Mustafa KAÇALIN-Türkiye
Prof. Dr. Mustafa MEHMET-Romanya,
Prof. Dr. Nasimhan RAHMANOV-Özbekistan,
Prof. Dr. Novak KİLİBARDA-Karadağ
Prof. Dr. Eva BALTA-Yunanistan,
Prof. Dr. Razik RAFİEV-Özbekistan,
Prof. Dr. Reşat GENÇ-Türkiye,
Prof. Dr. Rukiye HACI-Çin,
Prof. Dr. Şakir İBRA YEV-Kazakistan,
Akademik Şerbo RASTODER-Karadağ
Prof. Dr. Tadeus MAYDA-Polonya,
Prof. Dr. Uli SCHAMİLOĞLU-ABD,
Prof. Talât HALMAN-Türkiye,

Hakem Kurulu:

Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK-Türkiye,
Prof. Dr. Bilge ERCİLASUN-Türkiye,
Doç. Dr. Bilgin ÇELİK-Türkiye,
Prof. Dr. Celil Garipoğlu NAGİYEV-Azerbaycan,
Prof. Dr. Dursun YILDIRIM -Türkiye,
Prof. Dr. Ebulfes AMANOĞLU-Azerbaycan,
Prof. Dr. Erman ARTUN-Türkiye,
Prof. Dr. Fethi MEHDİYU-Kosova,
Dr. Güllü YOLOĞLU-Azerbaycan,
Prof. Dr. Gönül AYAN-Türkiye,
Dr. Halit EREN-Türkiye,
Doç. Dr. İbrahim YALIMOV-Bolgaristan,
Prof. Dr. İsa HABİBBEYLİ-Azerbaycan
Prof. Dr. İskender PALA-Türkiye,
Dr. İsmail CAMBAZOV-Bolgaristan,

Prof. Dr. İsmail PARLATIR-Türkiye,
Dr. Juten ODA-Japonya,
Prof. Dr. Kemal ERARSLAN-Türkiye,
Prof. Dr. Layia KARAHAN-Türkiye,
Doç. Dr. Mehmet Naci ÖNAL-Türkiye,
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ-Türkiye,
Doç. Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU-Türkiye,
Sabri ALAGÖZ-Bolgaristan,
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU-Türkiye
Prof. Dr. Suphi SAATÇI -Türkiye,
Prof. Dr. Taciser ONUK-Türkiye,
Prof. Dr. Tevfik MELİKLİ-Rusya Federasyonu,
Prof. Dr. Tuncer GÜLENSOY-Türkiye,
Doç. Dr. Vladan VİRİYEVIÇ-Sırbistan,
Prof. Dr. Volkan COŞKUN-Türkiye

BAL-TAM Türklük Bilgisi dergisi ve yazarın adı kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez.

Dizgi-Mizampaj: BAL-TAM

Baskı: Birlik Basımevi, Ankara

Yazışma Adresi:

BAL-TAM
Birlik Mah, 443 Sok. – 4/7
Çankaya. – Ankara
Tel: +90 312 495 56 40

BAL-TAM
Emin Paşa – 17
Prizren
Tel-Faks: +381 29 231 108

E-mail: trhafiz@yahoo.com; baltam@baltam.net
www.baltam.net

BAL-TAM TÜRK LÜK BİLGİSİ ULUSLARARASI HAKEMLİ BİR DERGİDİR.

MAKEDONYA TÜRKLERİ TARAFINDAN SÖYLENEN DÜĞÜN TÜRKÜLERİ

Doç. Dr. Mahmut ÇELİK*

ÖZET

Beş – altı asırlık bir zaman içerisinde Türkler, genel olarak Balkan yarımadasında olduğu gibi, Makedonya’da yaşayan milletlerin de maddi ve manevi hayatında etkisi görülen çok zengin bir kültür geliştirmişlerdir. Edebiyat, hiç kuşkusuz manevi kültürün en gelişmiş alanıdır. Çünkü bu edebiyat, o zamanın Türkleri’nin hayatıyla ilgili çeşitli görenek ve gelenekleri kapsadığı gibi, onların toplumsal hayatını da yansıtmaktaydı. Bu nedenle, bu bölgelerdeki folklorik edebiyat, lirik şiiri, sözlü, sanatsal ifadenin en yüksek seviyesine kadar yükseltmiştir. Çok çeşitli ve zengin olan bu edebiyat, birçok nedenden dolayı, yeterince derlenememiş ve incelenmemiştir. Öteden beri devam eden göçlerin yaşanması ve çağdaş teknik araçların insan hayatını etkilemesi sonucu bu malzemenin büyük bir kısmı malesef kaybolmuştur. Bu edebiyatın araştırılması bakımından ünlü Alman bilim adamı Alcis Schmaus’un araştırmaları son derece önemlidir.

Üsküp’te yayınlanan *Birlik* gazetesi ve *Sesler* dergisi dışında Makedonya ve Kosova Türkleri’nin halk edebiyatına büyük yer veren ikinci bir dergi de 1973 yılından itibaren Priştine’de yayınlanan *Çevren* dergisidir. Bunların dışında Makedonya’nın diğer milletlerin dillerinde çıkan gazete ve dergilerde de Türk halk edebiyatından çeviri ve araştırma türünden yazılar yayınlanmıştır.

Makedonya’da söylenen düğün türküleri arasında biçim bakımından bazı bozukluklar gösteren örneklere de rastlanılmaktadır. Örnek olarak, *Sesler* dergisinde aynı türkülerin değişik biçimlerde birkaç defa yayımlandığını görüyoruz. Keza, türkülerde dizelerin uzunluğu bakımından da bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Hatta, türkülerin bazı varyantlarında dizelerin ikiye bölünmesiyle metinlerin daha uzun bir görünüm kazandığını görüyoruz. Bunlar arasında dörtlük dağılımı olmayan dizelerden meydana gelmiş örneklere de rastlanılmaktadır. Ard arda dizilen mısralardan oluşan bu gibi örnekler, geleneksel Türk şiirinde alışılmamış bir biçim olarak karşımıza çıkmaktadır. Slav milletlerinin halk şiirlerini hatırlatan bu durum, dolayısıyla söz konusu türkülerin, Makedon veya Sırp - Hırvat halk şiirinin etkisiyle meydana gelmiş olma ihtimalini düşündürmektedir. Ancak, çoğu derleyicilerin uzmanlık alanı ve eğitim gördüğü dili gözönünde bulundurmuş olursak, bu tür tutarsızlıkların nereden kaynaklandığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, söz konusu türkülerdeki Türk şiir geleneğine uymayan mısra dizilişinin, derleyicilerin çok daha iyi tanıdıkları Makedon veya Sırp – Hırvat halk şiiri geleneğinden kaynaklanmış olabileceğini düşünmek çok daha tabidir.

Anahtar Kelimeler: Makedonya, Düğün Türküleri, Tahlil, Karşılaştırma.

Wedding songs sang by Turks in Macedonia

ABSTRACT

As well as Turks lived in Balkan Peninsula for five –six centuries , they have also developed a culture that is very rich and influenced the life of Macedonian nation. There is no doubt that literature is the most advanced area of spiritual culture. This literature helps us to cover various customs and traditions about the life of Turks, as reflected in their social life. Therefore, in these regions folkloric literature, lyric poetry, oral, have increased the artistic expression to the highest level. Because of many reasons, this various and rich literature, was not to do studied enough. Migrations and modern technical tools unfortunately were the reasons to lost a large part of this materials. In terms of investigating, a research done by famous German scholar Alcis Schmaus is extremely important.

Beside *Birlik* and *Sesler* newspapers published in Skopje, Macedonian and Kosovo Turks published another journal *Çevren* in Pristine in 1973. In addition, Turkish literature, translations and the type of research articles have been published in the newspapers and magazines of other nations in Macedonia.

Wedding songs sang in Macedonia illustrate some disorders. For example, in *Sesler* newspaper the same songs are published several times in different ways. Likewise, there are some differences in terms of the length of folk songs. In fact, some variants of folk songs are divided into two strings so the text appear to be a longer. These strings have occurred without the verse distribution. Examples of this, such as a row of lined verse, is an unusual traditional Turkish form. There is a possibility that the Slavic folk poetry and songs were effected by Macedonian or Serbian –Croatian songs. However, if we take into account the language education we did not find out the inconsistencies. For this reason, the songs do not comply with the tradition of Turkish poetry verses order ,they better comply with Macedonian or Serbian - Croatian folk poetry tradition.

Key words: Macedonia, Wedding songs, Analysis, Comparison.

MAKEDONYA TÜRKLERİ TARAFINDAN SÖYLENEN DÜĞÜN TÜRKÜLERİ

A. Giriş

Beş – altı asırlık bir zaman içerisinde Türkler, genel olarak Balkan yarımadasında olduğu gibi, Makedonya’da yaşayan milletlerin de maddi ve manevi hayatında etkisi görülen çok zengin bir kültür geliştirmişlerdir. Edebiyat, hiç kuşkusuz manevi kültürün en gelişmiş alanıdır. Çünkü bu edebiyat, o zamanın Türkleri’nin hayatıyla ilgili çeşitli görenek ve gelenekleri kapsadığı gibi, onların toplumsal hayatını da yansıtmaktaydı. Bu nedenle, bu bölgelerdeki folklorik edebiyat, lirik şiiri, sözlü, sanatsal ifadenin en yüksek seviyesine kadar yükselmiştir. Çok çeşitli ve zengin olan bu edebiyat, birçok nedenden dolayı, yeterince derlenememiş ve incelenmemiştir. Öteden beri devam eden göçlerin yaşanması ve çağdaş teknik araçların insan hayatını etkilemesi sonucu bu malzemenin büyük bir kısmı malesef kaybolmuştur. Bu edebiyatın araştırılması bakımından ünlü Alman bilim adamı Alcis Schmaus’un araştırmaları son derece önemlidir.¹ Yazarın bu makalesinde, Makedonya ve Güney Sırbistan’ın şehirlerinde eskiden söylenen türkülerin çoğunlukla aşk türkülerini olduğunu, baladlar ve yerel olaylarla ilgili türküleri ise nispeten seyrek rastlandığını bildirmektedir. Bunların arasında, kaçakçıların hayatını, Türk gencinin Hristiyan kızına aşkını, belirli yerlerdeki iftiralı “Scandalcus” olaylarını anlatan türküler hakikatten ilgi çekicidir. Bu ve buna benzer türkülerin büyük bir kısmına daha sonraları Birlik ve özellikle Sesler dergisinde yayınlanan türküler arasında rastlamak mümkündür.

Bu bakımdan özellikle dikkat çeken yazarlardan biri, 1962 yılında Birlik gazetesinin 28 Nisan sayısında yayınlanan “Kaybolan Türküler” başlıklı yazıdır.² Bu makalenin yazarı türkülerin büyük bir kısmının bugün için artık sadece bir mazi olduğunu ve bir daha geri dönmek üzere kaybolduğunu üzülenek bildirmektedir. Birlik’in sayfalarında buna benzer daha birçok yazının teşviki ile daha sonraları halk edebiyatına daha büyük değer verecek olan dergi, elbette ki Sesler dergisidir.

¹ Alois Schmaus, Gesamelte Abhandlungen III, Dr. Rudolf Trofenik, Muenchen 1971, s. 371 - 375

² Galaba Palikruşeva, “Kaybolan Türküler”, Birlik (Özel İlave) 28 Nisan 1962, Üsküp, s.3

Sesler dışında, Makedonya ve Kosova türklerinin halk edebiyatına büyük yer veren ikinci bir dergi de, 1973 yılından itibaren Priştine’de yayınlanmaya başlayan Çevren dergisidir. Bu dergide de Sesler’de olduğu gibi halk edebiyatı ile ilgili derleme ve araştırma yazıları ağır basmaktadır. İster Sesler’de olsun, ister Çevren’de olsun, Makedonya ve Kosova türklerinin her bölgesinden derlenmiş folklorik malzeme yayınlanmıştır. Bunların dışında, Makedonya’nın öteki milletlerin dillerinde çıkan gazete ve dergilerde de Türk halk edebiyatından çeviri ve araştırma türünden yazılar yayınlanmıştır.

Makedonya’da derlenen türküler, konu bakımından Türkiye’ye ait olan türkülerle aynı özellikte olmakla birlikte, kimi farklılıklara da sahiptir. Bu gibi farklılıklar, yeni ortamda ortaya çıkan özel sosyal yaşamdan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle biz türkülerimizi ayrı bir sınıflandırmaya tabi tutmak mecburiyetindeyiz.³ Bu sınıflandırma şöyledir.

- a. Ninniler
- b. Ayrılık Türükleri
- c. Tarihi Konularla İlgili Türküler
- d. Yergi Türküleri
- e. Eşkiya Türküleri
- f. Hapishane Türküleri
- g. Ağıtlar
- h. Düğün Türküleri
- i. Bayram ve Çeşitli Dini İnançlarla İlgili Türküler
- j. Değişik Duyguları Dile Getiren Konular Üzerine Söylenen Türküler
- k. Mülemmalar ve İki Dilli Türküler

B. Düğün Türküleri

Araştırmalar süresince derlenen malzeme arasındaki diğer örneklere kıyasla sadece düğün türküleri söyleyicileri ve derleyicileri tarafından sınıflandırılmıştır. Mevcut olan malzemenin içinde bu türkülerin sayısı oldukça kabarıktır. Aşk türkülerinden sonra en kalabalık olan örnekler de zaten bunlardır. Düğün türküleri metin itibarıyla oldukça kısadır. Çoğu sadece dört dizeden

³ Hamdi Hasan, Makedonya Türklerince Söylenen Türküler, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 2008, s. 23

ibarettir. Uzunluklar, söyleyicinin yeteneğine bağlı olduğu için bu durum türkücüden türkücüye değişmektedir.

Makedonya türklerinin halk yaratıcılığında düğün türküleri, hem nicelik hem motiv çeşitliliği ve hem de sanat değeri bakımından önemli bir yer kaplamaktadır. Söylendikleri yer ve gördükleri görev bakımından bu eserler, tören türkülerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Gençlerin samimi duygularını dile getirdikleri için aşk türküleri grubuna, törene bağlılıkları yani düğün törenlerindeki işlevleri bakımından da tören türküleri gurubuna girerler.

Söylendikleri yerlere göre düğün türkülerini iki kümede toplamak mümkündür:

1. Sünnet düğünüyle ilgili söylenen türküler
2. Evlilikle ilgili söylenen türküler

Sünnet düğünüyle ilgili olan türküler, düğün töreninden önce ve genelde sünnet olacak olan çocuğa dolaylı yoldan bilgi verip onu sünnet törenine psikolojik olarak hazırlamak amacı gütmektedir.

Elime teller elime teller
Dabir hafta Tamer agayı sünnet ederler

Sal Tamer aga kol telini
Dayon getirsın berberini
Sünnet etsın nazli yegenini

Elime mendil mendilim sari
Tamer agan berberinden yenliktir ayagi

Çik Tamer aga çik nere furun
Gelecektir berberin deyesın buyrun

Koy fesini Tamer aga koy başına
Sünnet olacasın tamam yaşında

Sal Tamer aga kol telini
Aglama duymasın babin sesini

Ektim çiçekleri tutuldi
Sünet oldi Tamer aga kurtuldi
Çivi de astım dayreleri
Bitti Tamer aganın gayleleri (no 618)⁴

Evlilikle ilgili olan türküleri düğünden önce, düğün gününde ve düğünden sonra olmak üzere üç kümede toplayabiliriz:

a. Düğünden Önce Söylenen Türküler

Bu gruba giren türküler, düğünden önce yani sözün kesilmesinden yada nişandan sonra söylenen örneklerdir. Bunlar, genelde düğünün hazırlık dönemini kapsamaktadır.

b. Düğün Gününde Söylenen Türküler

Düğün türkülerinin en kalabalık ve içerik bakımından en çeşitli örnekleridir. Düğün sırasında söylenen örnekler oluşturmaktadır. Bu bölümde törenin doğrudan doğruya kendisiyle ilgili olan yani gelinin baba evinden çıkarılması, damat evine gönderilmesi, karşılanması vb. gibi örneklerin dışında içerik bakımından çok değişik olan daha başka türküler de yer almaktadır.

c. Düğünden Sonra Söylenen Türküler

Düğünden sonra söylenen türküler, düğünden önce söylenen örnekler gibi düğün havasını doğrudan doğruya yansıtmamaktadır. Bunlar arasında en belirgin örnekler gelinin suya götürülmesiyle ilgili söylenen türkülerdir. Ancak, bunların arasında gelini gelecekteki görev ve sorumluluklarını yani evde ve yeni ailedeki güçlükleri ve sıkıntılarını dile getiren örnekler de vardır.

Nişan sırasında ve nişan anından sonra kızların söylediği türküler örnek olarak verilebilir:

Bahçede gelin bahçede gelin
Süledi hayin duşmanlar bulamasık gelin

Sülemayın duşmanlar biz gelin bulmuşık
Kızların turasını biz almuşık
Güllerin pupkasını şimdi koparmışık

⁴ Hamdi Hasan, A.g.e. s.45

Bu seneki asmaları budamadiler
Çalıştılar bozsunlar bozamadiler
İçerili stroynımız kıramadiler
Cafer gibi bekâr bulamadiler (no 608)⁵

Makedonya'da Gostivar'da söylenen bir düğün türküsünden alınmış olan yukarıdaki sizelerde, damat tarafından nişandan sonra duyulan memnuniyet dile getirilmektedir.

Evlilikle ilgili olan düğün türüklerinde ise asıl ilgi, damatla gelinin üzerinde odaklanmaktadır. Baba evinden ve kendi yakınlarından ayrılan gelin olduğu için düğün türkülerinin en büyük kısmı onun hakkında söylenmiştir. Geleneksel Türk ailesinde bir kız için evlenmek yalnızca eşi ile değil, ailede pek çok kişi ile uyum sağlamak anlamına gelmektedir. Nitekim, evlendikten sonra koca evinde geline karşı olan ilgi, onun uyumlu olmasına tamamen bağlıdır. Çünkü, gelinin uyumlu olmadığı takdirde koca ailesinin geline karşı olan tavrı da değişir olur.

Bazı türkülerde, evlendirilerek yabancı ellere gönderildiği için kız, ana babasına sitem etmekte, evlendirilmek için henüz çok küçük olduğunu ve gençliğini yaşayamadığını söyleyerek yakınmaktadır.

Avlida tauk avlida tauk
Aldatırdı beni annem evlentirdi çabuk (no 608)⁶

Düğün türküleri arasında mizahi konular işleyen örnekler de vardır. Damada ve geline söylenen bu tür örnekler gücendirici ve kaba sözler olarak kabul edilmemektedir. Bilakis onlar daha değişik bir havanın oluşması ve düğüne ayrı bir renk katması için söylenmektedir.

Düğün türküleri, düğün adetlerini dile getirdikleri için belirli ölçüde bölgesel değere de sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, onların içinde eskiliği yüzünden gerçek anlamı yani esas konusu belli olmayan adetlerle ilgili olanlar da vardır. Düğün adetleri ve türküleri arasında, damadı ve gelini çeşitli doğa üstü güçlerden korumak amacıyla söylenen örneklere de rastlandığını belirtmek gerekir.

⁵ Hamdi Hasan, A.g.e. s.46

⁶ Hamdi Hasan, A.g.e. s.48

Düğünle ilgili söylenen kına türküleri, oğlan evinin yanında kıza övgüler yapmak için de bir vesile gibi görünmektedir. Kızın ne denli hünerli olduğu söylenerek, oğlan evine o kıızı almakla iyi bir seçim yapmış oldukları ima edilmektedir. Çünkü, bilindiği gibi toplumumuzda kız seçerken, onun işbilir olmasına özen gösterilmektedir.

Yıkadım Cafer aganın boyalı camını
Kara kaşlı ügürtledik Sümbül hanımı

Kara kaş Sümbül hanım kaş lazim dildir
Ovardadır Cafer aga mal lazim dildir
Mekteplidir Cafer aga mal lazim dildir

Havada havada tek bir yıldız
Almadık Cafer agaya her nısı kız

Buğştuk Cafer agayle çarşıya giderken
Begendik Sümbül hanımı çaylar verirken (no 608)⁷

Yukarıda açıklanmaya çalışılan kına geceleriyle ilgili halk düşüncesinin türkülere yansıyan yönlerini kısaca, yeni ortam yenşi yaşamın getirdiği değişiklikler yer yer sevinç ve bazan da kıskançlık olarak özetleyebiliriz. Her ne kadar kızın ağlamasının nedeni yukarıda saydıklarımızsa da, toplumun bu konudaki beklentilerinin ve ağlamazsa ayıplanacağı düşüncesinin de rolü olduğu söylenebilir.

Makedonya'da söylenen düğün türküleri arasında biçim bakımından bazı bozukluklar gösteren örneklere de rastlanılmaktadır. Örnek olarak, Sesler dergisinde aynı türkülerin değişik biçimlerde birkaç defa yayımlandığını görüyoruz. Keza, türkülerde dizelerin uzunluğu bakımından da bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Hatta, türkülerin bazı varyantlarında dizelerin ikiye bölünmesiyle metinlerin daha uzun bir görünüm kazandığını görüyoruz. Bunlar arasında dörtlük dağılımı olmayan dizelerden meydana gelmiş örneklere de rastlanılmaktadır. Ard arda dizilen mısralardan oluşan bu gibi örnekler, geleneksel Türk şiirinde alışılmamış bir biçim olarak karışımıza çıkmaktadır. Slav milletlerinin halk şiirlerini

⁷ Hamdi Hasan, A.g.e. s.52

hatırlatan bu durum, dolayısıyla söz konusu türkülerin, Makedon veya Sırp - Hırvat halk şiirinin etkisiyle meydana gelmiş olma ihtimalini düşündürmektedir. Ancak, çoğu derleyicilerin uzmanlık alanı ve eğitim gördüğü dili gözönünde bulundurmuş olursak, bu tür tutarsızlıkların nereden kaynaklandığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, söz konusu türkülerdeki Türk şiir geleneğine uymayan mısra dizilişinin, derleyicilerin çok daha iyi tanıdıkları Makedon veya Sırp – Hırvat halk şiiri geleneğinden kaynaklanmış olabileceğini düşünmek çok daha tabidir.

KAYNAKÇA

Boratav, Pertev Naili; 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1969

Hamdi Hasan, Makedonya Türklerince Söylenen Türküler, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara, 2008

Kunos, İgnacz; Türk Halk Türküleri (Yayına hazırlayan Öztürk, Doç. Dr. Ali Osman) Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1998

Palikruşeva, Galaba; “Kaybolan Türküler”, Birlik (Özel İlave) 28 Nisan 1962, Üsküp

Schmaus, Alois; Gesamelte Abhandlungen III, Dr. Rudolf Trofenik, Muenchen 1971

Sesler dergisi, 1971-75, Üsküp